

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.	Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.	Kiadóhivatái: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési é hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.
--	---	--

A hosszú élet.

Mielőtt az emberi élet meghosszabbításának művészetét közelebbről szemügyre vennők, első sorban ama kérdés tódul föl, vajjon egyáltalában érdemes-e tárggyal behatóbban foglalkozni? Ha valaki néhány évvel tovább él a halandónak adott rövid időnél, bir-e az élet kellő értékkel, látás, hallás, érzés és fogak nélkül? A felelet rá az, hogy egészséges, tevékeny élet, ez az alapfeltétel, karöltve jár azzal a művészettel, mely az emberi élet meghosszabbítására törekszik. És ha valaki hetven éves korában még teljesen jó erőben van, elég munkaerővel és munkakedvvel bir, még más valaki már husz évvel előbb elveszté teste és lelke minden erélyét, ugy bizonyos, hogy hasznos foglalkozás mindazokat a körülményeket kutatni, melyek a jó erővel járó előrehaladottabb kort eredményezik.

Igaz, hogy e téren is fordulnak elő különlegességek és kivételek. Előtordultak oly esetek, hogy már korosabb embereknél csodálatos regeneráció, az ifjuság megújulása

mutatkozott, amennyiben egyesek oly korban, amelyben mások már életök végén vannak, új fogakat kaptak, hajuk újra kezdett nőni, arcuk redői elsimultak, látásuk, hallásuk erősebb lett.

Meg kell jegyeznünk, hogy ama számos titkos szer és mester-séges, nem természetes tanács közül, az élet meghosszabbítására, egyetlen egy sem felelt meg céljának. Annak a kérdésnek megoldása tehát: hogyan lehet életünket meghosszabbítani, e szerint csak az lehet, hogy legelső sorban iparkodnunk kell életünket meg nem rövidíteni, másodsorban, hogy életmódunk mérsékletes és szabályszerű legyen. Irók és tudósok, kik e tárggyal foglalkoztak, egyetérté-nek abban, hogy a legtöbb ember életét erőszakosan rövidíti meg. Minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy az emberek legtöbbje nem természetes halállal végzi életét, amennyiben céltalan és rossz életmód avagy a legegyszerűbb egészség-tani szabályok szem elől tévesztése által idő előtt rövidítik meg életüket. Így első sorban szem előtt tartandó az evésben és az ivás-

ban — való mérsékletesség és az élvezetek után való nagy vágyaink fékezése; mert tény, hogy több ember hal meg dus bőség, mint szükség következtében.

Igaz ugyan, hogy legtöbb esetben szegénység és betegség karöltve jár, de jóval nagyobb számmal vannak és veszedelmesek is azok a betegségek, melyek a fényűzéssel dus fogyasztással járnak: köszvény, elhíjasodás, cukor-, máj-, vese és egyéb bajok.

Mérsékletesség az élvezetekben, ez képezi tehát fő és fontos kellekét a hosszú, egészséges életnek. Főképpen áll ez az alkohol-tartalmu italok élvezetére nézve, mely manapság oly annyira terjed. Nincs egyéb eszköz életünk meghosszabbítására, nincs más óvszer az aggkor gyengesége ellen, mint az okos, ésszerű életmód, mert az emberi élet meghosszabbításának tulajdonképeni művészete egyedül csak abból áll, hogy életünket meg nem rövidítsük. Az okos és ésszerű életmódnak azonban ugy a testre, mint a lélekre ki kell terjednie. A fiziológusok sok esetben bizonyítják, hogy a szellemi munka a testet

TARZAS

Az agglegény.

Valamennyi barátja és ösmerőse csak nőgyűlölő agglegénynek nevezte és még a legfurfangosabb mamák se vadásztak reá. Valóban gyűlölte a nőket, s ezért a nők, még az özvegyek is, békében hagyták. A nyár kezdetén minden évben elköltözött egy kisebb nyaralóhelyre, hol mindig más házban bérelt magános szobát csak hogy ne kelljen a régebbi asszony-ösmeretségeket felújítania. Tavaly soká kellett nyári lakást keresni és megkelelt elégednie olyannal, a mely határos volt egy gyermekes család nyári lakásával.

Alig egy-két nappal a lakásba való hurcolkodása után kora reggel láрма zavarta föl édes almaiból. Ijedten az ablakhoz futott — a kertben két piros — pozsgás ficzko ugrándozott s egy nagy kutyával játszott. Gyorsan felöltözködött s a háziasszonyhoz sietett. „Őn félrevezett, újabb lakót vett fel. Kiköltözködött.”

Az öreg asszony esküdött, hogy csak lakója van. De a fiuk hamarosan fel-

lábbadtak betegségükből, s lír-nát csapaak.

„De nem engedem, hogy ön hurcodjon ki; inkább menjenek ők.”

Agglegényünk nem felelt semmit, hanem mogorva ábrázattal a kerbe lépett. A kutya időközben elmenekült, az egyik ficzko a fára mászott, míg a másik felszedte a zöld almákat és bele akart harapni egybe.

„Jujj, Ernő éretlen gyümölcsöt eszik, kérem bácsi, szedje el tőle; nem ugorhatok le oly gyorsan, mert ha elszakítom a nadrágomat, kikapok!”

Még csak ez kellett neki. Az egyik fiut megövni a betegségétől, a másikat meg lesegíteni a firól; utóbbi hálás pillantást vetett reá. Ez már kissé sok!

Mikor délután a városból visszatért, fiatal, csinos hölgy lépett elébe. Könnyörögve kérte, vonni vissza fölmondását.

„Igazán nem tudnám, hová mennék s itt oly visszavonultan lakhatunk;” fejezte be kérelmét. A gyermekek reggel nem fogják többé felkelteni, s este sétálni fogok velük menni. És, kérem, utasítsa őket egyszer rendre keményen! Már megmondtam nekik, hogy Őn igen rossz bácsi. És

— szemeiből hamiskás mosoly pislantott reá — „hallottam, hogy nem szereti az asszonyok fecsegését, én se fogok többet alkalmatlankodni Önnek.”

A mikor a nőgyűlölő másnap valóban önkényesen ébredt föl álmából, soká kellett gondolkoznia, hogy csakugyan oly gyenge volt tegnap, megígérni, hogy meg fogja kísérelni a maradást. Ezen segíteni kell. Az asszony ugyan betartotta ígérését, melyet a kertész által izent meg neki, hogy a kert 1/2 9 óráig reggelig és este 6 óráig kezdve az agglegény, kizárólagos használatában maradjon és távol tartotta fiait, — de csivakodást mesterséges uton is lehet előidézni. Ha csak tudta volna, hogyan? Ha a gyermekek látták az uton hazajönni, elébe siettek, az öregebbik kezét nyujtott neki, s felszólította, hogy játsszék velük. A mama rögtön összehajtott a kézimunkáját és gyermekeivel együtt visszahuzódott lakásába.

Hetek multak el így, a mikor az iránta egészen bizalmassá vált gyermekek egy reggel ismét éktelen zajt csaptak, ugy hogy megérlelődött benne az az elhatározás, hogy véget vet a dolognak.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutus bajainál, idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánljatik.

Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc).

➡ Mai számunk 6 oldalra terjed. ➡

sokkal inkább támadja meg, mint akár a legnagyobb testi megerőltetés. Ezért hát az által, hogy kerüljük pusztán az egészségellenes belolyásokat, még célt nem igen érünk el, kell hogy tettek is járuljanak hozzá, ha tettünket az igények ama magaslatára ohajtjuk helyezni, melyen a mai élet, a létért való küzdelem közepette megkíván. Az ésszerű, okos életmódhoz tehát épp oly arányban szükséges a »munka és szórakozás« jelző helyes felfogása és alkalmazása, mint a kellő ismerése a három legfontosabb életelelemnek: Levegő, világság és a víz.

Még egy különös művészet is létezik az emberi élet meghosszabbítására és pedig az önmegfigyelés bölcs szabálya, mely arra tanít bennünket, mi alkalmas, mi pedig alkalmatlan az egészségünk fenntartására. Diéta, álm, testi mozgás, ruházat, mint az egészség őrei szem előtt tartandók. Ami pedig a szellem tevékenységét illeti lehetőleg kerülendő: gyűlölet, félelem, harag, lelki felindulás, szomorúság.

Tartsuk tehát szem előtt e rövid vázlatban említett vezérelveket kora ifjúságunktól fogva és bizonyára elérjük azt, mit elérni minden ember óhaja: egy magas kort, amely alatt annak nehézségeit türethetően viselhetjük.

A kaszinó.

Minden más vidéki város büszke lehetne arra a szép kaszinó helyiségre, amelyet a Csongrádi városi takarékpénztár, Ujfalvi Nándor kir. tanácsos buzgó kezdeményezése folytán felépített a közművelődés, a társadalmi élet előmozdítása céljából.

Csongrád város intelligenciája azonban vajmi kevés jelét adja annak, hogy e szép helyiség értékét méltányolni tudna s kivéve egy pár bálát — alig van arra gondja, hogy azt felhasználja, hogy azt tömegesen felkeresse az egész társadalom minél nagyobb arányokban, vagy pedig nap-nap mellett kellemes találkozó helye legyen az urak közönségnek.

Hát részben, valjuk meg maga a helyiség is oka annak, hogy miért nem

keresik fel minél számosan a közönség és a kaszinó tagok.

Mert az épület nagy terme és billiárd szobája egyáltalában nem felel meg az igényeknek. A billiárd szoba oly szűk — hogy ott alig lehet megfordulni; s ez a pagoda másrészt a nagy termet is tönkre teszi, hiszen ezt a gyönyörű tánctermet éppen abban akadályozza meg, hogy a közönséget befogadja, mert ahelyett hogy egy nagy — tágas terem képét mutatná, — egy elszűkített terem benyomását teszi ránk, amely azt mondja a közönségnek, hogy — »kint tágasabb!« Látjuk, hogy volna itt nagy közönség — de nincs elég hely.

Az ország minden más városában arra törekednek a kaszinók, hogy olyan termet építsenek, amely minél nagyobb közönséget legyen képes befogadni, ha arra évente párszor alkalom kínálkozik.

Az építkező takarékpénztár épített is egy remek szép termet: de ha a belé helyezett pagodát onnét lebontja, akkor lesz 5-600 korona jövedelme az ott rendezendő hangversenyeknek, s így ez a bevétel arra ösztönzi majd a közönséget, miszerint minél sürűbben keresse fel ilyen előadások tartása által egymást, s ez által a kaszinó is joggal fog hivatkozni arra, hogy a saját pénztára úgy könnyítára javáia is évente rendezzen egy-egy hangversenyt, bálal egybekötve.

A pagoda lebontása által a lépcsőház is ellehetne látva ajtókkal — mert a pagodában 3 óriási nagy ajtó van. Tehát nem lenne szükség arra, hogy az emeleten éttermet építsen a kaszinó, hanem a fűtött lépcsőházból létesíthetna a közönség szünóra alatt az étterembe: amely most már igen kényelmesen befogadhatná a vendégeket. Szóval — mind n ok anélkül szól, hogy a nagy terem legyen igazán céljának megfelelő, eg ama célra át alakítva, hogy ne minél kisebb, — de minél nagyobb jövedelmet hozzon, ha ott estélyek, hangversenyek bálak tartatnak.

UJDONSÁGOK.

— **Kálmán napja.** A f. hó 13-án volt Kálmán napja, ez alkalommal vármegyénk úr- és ügybuzgó főjegyzőjét nem csak kártársai, hanem barátai és jó ismerősei is felkeresték, hogy neki szerencsekívánatukat fejezzék ki. Tisztelői és jó barátai közül többen is többen átrándultak Szentestre, hogy személyesen adjanak kifejezést ragaszkodásukról és tiszteletükről. Igen sokon pedig távirati uton fejezték ki üdvözlőket.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága a f. hó

Az agglegény szívébe ez ártatlan gyermekre érintésétől leirhatlan érzés lopódzott be.

Az érdekes történetnek csak most kellene megkezdnie. Én azonban mindjárt a végét közlöm. Amikor barátunk az idén nyári lakást keresett, ismét csak magános villára reflektált, ezuttal azonban azért, mert az ő fia csapnak éktelen lármát.

Mindjárt botot is vitt magával; ha megragadja, nevetnek a fiuk.

Sokkal rakoncátlanabbak, mint előbb!

11-én délelőtt 10 órakor tatotta, — Csató Zsigmond dr. főispán elnöklése mellett, e havi rendes ülését, melynek megnyitáskor az elnöklő főispán meleg hangon emlékezett meg a bizottság volt buzgó tagja, Wimmer Károly elhunytáról, akinek halála fölött érzett részvétét és fájdalmát — főispán indítványára — a bizottság jegyzőkönyvében is megőrökíti. Cicatricis Lajos dr. alispán terjeszti ezután elő a földi artéri hidon Szentés város által gyakoroltatni kért vámszedési jog ügyét. E szerint ugy az államépítészeti hivatal minta a szegedi keresk. és iparkamara véleményezik a vámszedési jog engedélyének megadását, mihez képest a bizottság az alispáni határozati javaslat elfogadásával a város abbeli kérelmét, hogy a kérdéses hidon a vámszedési jogot — az eddigi tarifa alapján 20 évre engedélyezzék partolóan terjeszti fel a keresk. minisztériumhoz. A tápéi rév kompjával gyakorlandó vámszedési jog kérdésében előterjesztett alispáni határozati javaslatot szintén elfogadta a bizottság, amivel egy vármegyénk és Szeged város mint komptulajdonos között évek óta huzódó vitás ügy nyer befejezést. Bejelenti erre az alispán, hogy az államépítészeti hivatal kirendeltsége kidolgozta a szeged-csongrádi törvényhat. közut csany átkelési szakaszának műtűt kiépítése részletterveit, melynek a kivitelre teljesen alkalmasak. Ez alapon a további teendők végzésével az alispán meg is bízott. Végül bemutajta az alispán a vármegyei árvaszéknél a közg. bizottság által kirendelt küldöttség részéről megejtett vizgálat jegyzőkönyvét, minek megtörténtével a közg. bizottság az észlelt hiányoknak megszüntetésére és e tárgyban tett intézkedéséről 30 nap alatt leendő jelentéstételre utasította az árvaszéket.

A megyegyűlés tárgysorozatából. Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága, f. hó 20-án tartja évnegyedes közgyűlést. A közgyűlés tárgysorozata 184 ügyet tartalmaz, mely letárgyalásra vár. Ebből a rengeteg halmazból mi éppen azokat az ügyeket közöljük, melyek községünket közvetlenül érintik. Ezek az ügyek a következők: 19. A m. kir. belügyminiszter ur leirata a csongrádi munkásalakások ügyében hozott th. biz. határozat jóváhagyása tárgyában. 7333. 62. Csongrád község képviselőtestületének községi gyümölcsös létesítése tárgyában kelt 65904. sz. határozata, s ez ellen Bugyi Balázs és társai, valamint Márton András és társai csongrádi lakosok föllebbezése. 5761. 63. Csongrád község képviselőtestületének a községben levő tűzbiztosításoknak községileg leendő szervezése ügyében beadott indítványra hozott 254904. számú elutasító határozata, s ez ellen Rázsonyi Pap Gedeon fellebbezése. 7195. 64. Csongrád község képviselőtestületének a hetipiacokon a kofák vásárlásainak korlátozása tárgyában kelt 182kgv. 904. sz. határozata, s ez ellen Kocsis Farkasné és társa, ugy Dragon Károly és társai fellebbeztek. 5940. 65. Csongrád község képviselőtestületének 146kgv. 904. sz. határozata, a vármegyei tűzoltási szabályrendelet végrehajtásának mellőzése tárgyában. Ad. 5285. 69. Csongrád község es Dávid János között létrejött ingatlan adásvételi szerződés jóváhagyása. 6136. 67. Csongrád község belterületén épített átereszek és hidak munkadíjainak megtérítése ügyében Pozsár József fellebbezése. 5740. 68. Csongrád községben épített közbiztonsági építési költségeinek elszámolása ügyében Pozsár József fellebbezése. 5942. 69. Csongrád község képviselőtestületének a község szerv. szabályrendelet módosítása tárgyában hozott 111904. sz. határozata ellen Ludrovai T. József fellebbezése. 4964. 70. Csongrád község határozata a Bukros gazdaság 1904. évi költségvetése tárgyában. 5240. 71. Csongrád község képviselőtestületének a gazdasági ismétlőiskola fenntartása ügyében hozott 96904. számú határozata ellen B. Szabó Rókus által be-

Oly hirtelen lépett a kertbe, hogy nem is vette észre a lugasban ülő mamát, hangosan ráírvált az öregebbik fiúra, mondván: „Ha még egyszer kiabálsz, megverlek!”

A fiu ijedten nézett rá, majd pedig így szólt:

„Azt nem szabad tenned, nem vagy apám!”

„De miért nem ver meg az apád?”

A gyermek haragos arckifejezése fájdalomssá vált:

„Hiszen nincs papám!”

Agglegényünket mintha hideg vizsugár érte volna.

Másnap reggel városi lakásába, hol az éjjelt töltötte, két levél érkezett. Egyikben Palika kért bocsánatot, a másikban az asszony kijelentette, hogy három nap mulva elhagyja nyári lakását.

A címzett agglegény lelke mélyéből fölsóhajtott. Este megint künn volt a villában.

Palika örömujjongva szaladt eléje, a nyakába borult és össze-vissza csókolta.

adott felebvezés. 6388. 72. Ugyanannak a gazdasági ismétlő iskola céljaira kért földterület átengedését megtagadó 90904. sz. határozata ellen B. Szabó Rókus által beadott felebvezés. 4639. 73. Ugyanannak az államosított elemi iskolák és ovodák tulajdonjogának telekkönyvi átíratása ügyében hozott, jóváhagyás iránt felterjesztett 91904. számú határozata. 4419. 74. Ugyanannak a város tulajdonát képező földterületek eladására vonatkozó tárgyalás megéjtését megtagadó 196904. sz. határozata ellen Sohlya Gyula által beadott felebvezés. 6408. 75. Ugyanannak a halottkémlési díj felemelésére vonatkozó 232904. sz. határozata ellen Góg János és ifj. Szaboda József által beadott felebvezés. 6683. 76. Ugyanannak a községi tulajdonát képező Népkerthben Hubert János részére adott építési engedélyre vonatkozó 227964. sz. határozata ellen Král András által beadott felebvezés. 6684. 77. Ugyanannak a csongrád-sövényházi árm. és belvízszabályozó társulat által a község részéről a tiszai védművekbe tett befektetések kártalanítása iránti egyezségi ajánlat tárgyalás alá vételére vonatkozó határozata s ez ellen Szvoboda Ferencz által beadott felebvezés. 5685. 78. Csongrád község képviselőtestületének tanyai iskolák építése ügyében hozott határozata. 4785. 79. Csongrád község képviselőtestületének 1450 korona iskolamulasztási bírság törlése ügyében hozott 187. sz. határozata. 2861. 161. Csongrád község 1903. évi közig. letéti számadása, 5802. 165. Csongrád község 1903. évi szegény pénztári számadása. 5803. 166. Csongrád község 1903. évi iskolai alap számadása. 5805. 167. Csongrád község 1903. évi járda alapi számadása. 5807. 168. Csongrád község 1903. évi Bukrosi gazdasági alapi számadása. 5809. 169. Csongrád község 1903. évi nagyréti gazdasági alapi számadása. 5810. 170. Csongrád község 1903. évi közpénztári számadása. 7088. 176. Csongrád bukrosi gazdaság 1905. évi költségvetése. 7694. 177. Csongrádi nagyréti gazdaság 1905. évi költségvetése. 7695. 178. Csongrád község 1905. évi községi közmunka költségvetése. 7695. 179. Csongrád község 1905. évi fogyasztási adó költségvetése 7697. 180. Csongrád község 1905. évi járda alap költségvetése. 7698. 181. Csongrád község 1905. évi kórház alap költségvetése. 7699. 182. Csongrád község 1905. évi iskola alap költségvetése. 7000. 183. Csongrád község 1905. évi szegénypénztári költségvetése. 7001.

— **Kitüntetett művész.** Ritka szép elismerés tüntette ki a pécsi közönség Fekete Mihályt, a pécsi nemzeti színház kiváló művészt. Tisztelettel ugyanis egy remek szép kivitelt ezüst koszorúval lepték meg. Örvendünk a jeles művész sikerének s reméljük, hogy édes apja is — Schwarz Izidor is ki van békülve azzal, hogy nagytehetségű fia a művészi pályát választotta élethivatásul, mert igen szép jövő áll előtte.

— **Az insóg kizsákmányolása ellen.** Kun-Szent-Márton község érdemes előjárósága megmutatta azt, hogy igazán szívén viseli a szegény nép érdekeit. Ugyanis egyes termelők, akiknek a jó Isten ebben az inséges időben is kedvezett, hogy vagy burgonyából, vagy pedig tengeriből, vagy takarmányból feltelegesűk termelt, hát azt annyi kitarjták az árából, hogy pénzes ember legyen ki megveheti. Mivel ilyen emberek többen vannak, kik az inségre spekulálva a szegény embert ki akarják zsákmányolni, a piaci árak olyan magasra szöktek fel, aminők csak 1863 ban, abban az inséges időben voltak. Kun-Szent-Márton t. előjárósága azonban tud jár ezeknek az éhségre spekulálóknak az eszén, amennyiben olyan helyről, ahol bőségesen termelt burgonya, néhány száz vagonra valót szerzett be cs ma métermázsát 6 ko o náért bocsajtotta áruba a szegény nép és a szegényebb hivatalnokok részér. Mint halljuk, most még nagyobb mennyiségű

kukoricát és takarmányt rendeltek meg, mit szintén mérsékelt árért bocsajtanak a polgárok rendelkezésére. Hát bizony jó volna, ha az itteni t. előjáróság is utána nézne és követné a Kun-szent-mártoni érdemes előjáróság példáját. Most már nálunk 1 véka burgonyáért 3—4 koronát és egy zsák csöves kukoriczáért 4 kor. 40 fillért kérnek. Akik pedig rá vannak szorulva, hát kénytelenek azt megadni.

— **Novák József képviselő hazaérkezése.** Novák József a szegvári kerület orsz. képviselője azok között a magyar képviselők között volt, akik Apponyi Albert gróf vezetése alatt kint jártak Amerikában, az interparlamentáris gyűlésen hazánkat képviselni. Novák József a nagy és hozsantartott utrol f. hó 6-án érkezett Budapestre honnan f. hó 8-án, Szegeden át hazautazott Sándorfalvára. Szegeden a vasútállomásnál családja és számos jó barátja várta a tengerentúlról érkezett képviselőt és természetesen nagy volt a viszontlátás öröme. Novák képviselőn különben nem látszik meg a hosszú, fárasztó ut. Testi terjedelemben kissé megfogyott ugyan, de egyébként ép egészségben tért haza a nagy utról.

— **K. Hegyesi Mari Szentesen.** A nemzeti színház kiváló művésznőjének: K. Hegyesi Marinak Szentesen a mult hónapra hirdett vendégszereplése akkor halasztást szenvedett ugyan azon, hogy a kedves művésznő akkor a nemzeti színház próbái teljesen leköttették úgy, hogy Budapestről el nem mozdulhatott; — de végképen azért ez a vendégszereplés akkor nem lett elejtve és a jeles művésznő most mégis eljutott Szentésre, hogy kiváló művészi játékával a szentesieket gyönyörködtesse. A művésznő a f. hó 13-án érkezett Szentestre és ott az nap este fel is lépett »Stuart Mária« történeti dráma címszerepében másnap este pedig egy másik bravuroszerepében a »Kaméliás hölgy« színműben, ma pedig Szigligethy legszebb színművében a »cigány«-ban Rózi szerepében lép fel.

— **Felszabadított legelő.** Mint hallottuk Forgó Gergely községi bíránk megengedte hogy a nagyréti ártéren mindenki szabadon legeltethessen. Hát am az illeti, ebben a nagy takarmányhiányban sok mindenhez hozzá szabad nyulni, mégis ha ez igaz, nem tudjuk, honnan vette a t. bíró ur a jogot ahhoz, hogy egyesek telekkönyvi tulajdonát képező birtokán idegen tulajdonosoknak megengedje a legeltetést. Az hisszük, hogy ezt csak maguk a telekkönyvi tulajdonosok engedhetik meg. Hogy azután a tulajdonosok potyára megengedik-e az más kérdés.

— **Hajójárat Szolnok felé.** A Tisza áradása következtében a M. F. T. R. T. igazgatósága tudatja a t. közönséggel miszerint elrendelte, hogy ezental a hajó Csongrád és Szolnok között a rendes időben közlekedjen.

— **A szentesi polg. iskolai tanítók korpótléka.** Szentese város képviselőtestülete a f. évi költségvetéséből, köztudomás szerint — törölte a polg. iskolai tanítók újabb ötödéves korpótlékának tételét azzal az indokolással, hogy a törvény szerint a polg. isk. tanítóknak nem jár. A tanítók felebvezése folytán a meggyűlés ezt a határozatot feloldotta és a kérdéses tételt a város költségvetésébe beállította. A megye határozatát Szentese polgármestere hivatalból felebvezte meg, így felkerült a minisztériumhoz, honnan az ügyet azzal tették vissza a megyéhez, hogy — mint illetékes fórum — másodfokon ne a meggyű és, hanem a közigazgatási bizottság hoz o r benne határozatot. Most került az ügy a vár. közigazgatási bizottság f. hó 11-iki ülésé elé, ahol is szintén arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a polg. iskolai tanítókat igenis jogosan megilleti az ötödéves korpótlék.

— **Használjon B a l k á n y i-féle Kamilla arccrémét.**

— **Here lopás.** A mult hét folyamán a kiseréből egy polgártársunk lekaszált heréjét lopták el, az illelő kéri aki tud róla, hogy azt a rendőrbiztosnál igen jó jutalom ellenében jelentse be. A neve titokban marad.

— **Megkerült a borju gazdája.** Folyó hó 6-án lett volna elárverezve egy kis üsző-borju, aki a községnél volt bitang-ságban, de a helyes körözés következtében a gazdája megkerült egy Hmezővásárhelyi gazda személyében. aki kellően igazolta, hogy a borju az ő tulajdona, amelyet ki is adtak neki.

— **Tűzrendészeti vizsgálat.** A f. hó 13-án Csemegi Cyula feljelentésére a „Magyar Király“ melléképületében tűzrendészeti helyszíni szemle tartatott. Ez alkalommal megállapították, hogy a kémények körül olyan türehtelen állapot van, ami a fönti szempontból kifogás alá esik és azon okvetlen segíteni kell.

— **Föltörték egy gunyhót.** Horváth Pál gunyhóját az Erzsébeti szőlők között f. hó 12-én éjjel ismeretlen tettesek feltörték és több gazdasági eszközt elloptak. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Sütő és borbély műhelyek vizsgálása.** A mult hét folyamán Dr. Sörös Miklós községi orvos és Gyánthy István rendőrbiztos a sütő és borbély műhelyeket vizsgálták és mindannyit a legnagyobb rendben találta.

— **Borvásár Gyöngyösön.** A „Heves-megyei Gazdasági Egyesület“ kezdeményezésére a m. kir. földmivélsügyi miniszter és Gyöngyös város támogatásával Gyöngyösön f. évi november hó 29. és 30-án borvásár tartatatik, a mely elé országszerte nagy érdeklődéssel néz egy a bortemelő, valamint a borkereskedő közönség. Jóllehet, hogy a borvásáron csak hevesmegyei, különösen a Gyöngyös—Eger—Visontai borvidék termékei bocsajtanak előadásra: mégis a minden vidékről már eleve észlelhető érdeklődés arra enged következtetni, hogy a Gyöngyösön rendezendő ezen borvásár egyike lesz az eddiki tartott borvásárok leglátogatottabbjának. A borvásáron megjelenni óhajtó vidéki közönség részére a kereskedelmi minisztérium mérsékelt áru menetérti jegyeket bocsajtt rendelkezésre és azt mindenki megkapja, aki ez iránybani óhaját a „Heves-megyei Gazdasági Egyesület“ titkári hivatalával akárcsak egy levelező-lapon is közli, ugyszintén az elszállásolásról is a titkári hivatal gondoskodik.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden** október hó 23-ik napján, délelőtt 9 órakor fognak a Szeged alsóvárosi új vízműtelepen megtartani. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. kerületi iparfelügye-lőséghez küldendőek be Szegedre Szilágy utca 1. szám.

— **Az amerikai kiutazásról.** Gróf Tisza István miniszterelnök kifejezetten kijelentette a képviselőházban, hogy a kivándorlót semmi körülmények között sem akarja megfosztani a maga szabad elhatározásától. Mindenki arra utazhatik, a merre akar. A miniszterelnök ugyancsak a képviselőház nyílt ülésén hangsúlyozta, hogy egyetlen egy kivándorlót sem fognak arra kényszeríteni, hogy Fiumén keresztül hagyja el az országot. Ezen az utvonalon tizenyolc napot kell a tengeren tölteni, hogy Amerikába eljussunk. A községi és körjegyzőket utasította ugyan a magyar kormány, hogy a kivándorlóknak a fiumei tizenyolc napos amerikai utirányt ajánlják, ám a jegyzők ennél tovább nem mehetnek. Ajánlani ajánlhatják a hosszabb tengeri utazást, de nem kényszeríthetnek rá senkit. Mert ha a kivándorló kijelenti, hogy Brémán keresztül akar utazni, ahonnan 7 nap alatt éri el Amerikát, a jegyző az utlevelet Brémán át is köteles kiállítani. Az esetben azonban, ha a jegyző ezt mégis megtagadná, a kivándorlónak jogában áll a jegyző ellen panaszt emelni a vármegye alispánjánál. A vármegye alispánja majd elrendeli, hogy a jegyző adja ki a kivándorlónak a brémai utlevelet. Ha mégis akadna valaki, aki a kivándorlót egyéni szabadságától megfosztva, kényszeríteni akarja a fiumei utra, az ellen sürgős beadványt kell intéznl gróf Tisza István miniszterelnöknek, mint belügyminiszterhez Budapestre.

A miniszterelnök kétségtelenül igazságot fog tenni. A ki a brémai utlevelét megkapta, Oderbergen keresztül akadálytalanul utazhat Brémába és onnan 7 nap alatt kijut Amerikába. Az ügynököktől senki semmi esetre se ijedjen meg. Az ügynökök vagy megbízott senkit fel nem tartóztathat s ha valamelyik mégis megkockáztatná, azt az ügynököt nyomban fel kell jelenteni a miniszterelnöknek, még pedig a legcélszerűbb, ha a kivándorló ott, a hol feltartóztatják, rögtön sürgönyplankettát kér és az ügynököt gróf Tisza Istvan miniszterelnök budapesti címére szóló táviratban kér megbüntetni. A miniszterelnök ilyen esetben tüstént intézkedik, hogy a kivándorló szabadjon utazhassék, sőt arra is kell, hogy gondja legyen hogy az ügynököt megbüntessék. A miniszterelnök az ügynököktől is megköveteli és kell, hogy megkövetelje, hogy a törvényt tiszteletben tartsák s azokat a kivándorlókat, a kiknek brémai utlevelük van, ne háborgassák. Utlevél nélkül senki se utazzék Amerikába. Már azért sem, mert hiszen utlevelét mindenki kap. *Misster F Bremen.*

— A **Tanulók Lapja** most megjelent októberi első számával kezd meg tizenkettedik évfolyamát. A magyar ifjuság legkedveltebb lapját Gaal Mózes szerkeszti igazi szeretettel és lelkesedéssel. Az első számban kezdődik Dickens világhírű regénye: Copperfield Dávie Mikes Lajos ügyes átdolgozásában; Gaal Mózes »Az én legkedvesebb virágom« című költeményt irt be. Érdekes cikkeket szólnak Japánról, a tej-ről, a temető madarairól. Érdekes eredeti elbeszélést Krudy Gyula irt: a »Cirkusz király« címen. Izléses képek tarkítják az első számot. Fejtőró rovata élénk. A rejtélyes megfejtői között értékes könyvjutalmakat sorsol ki hétről-hétre a szerkesztőség. A Tanulók Lapjának előfizetési ára egész évre 9 koroná 60 fill. Előfizetheti Budapest, IV., Egvetem-utca 4. Franklin-Társulat. Melegen ajánljuk a szülők figyelmébe.

— Az adókiivetés és a kereskedők. Az Omke igazgatósága elhatározta, hogy az egyesülés a kereskedői elemnek az adókiivetési és felszólamlási bizottságokban való megfelelő képviseltetése érdekében országos akciót indít és e célból mindenkéltől a mai állapot hiányának feltárása mellett a pénzügyminiszteriumhoz fordul.

CSARINOK

Express — vicinális.

Az anyos — és a vicinális anekdoták immár teljesen divatjukat mutat. Kifogástalan uri emberek és uti nők kellő ovatossággal kerülnek e mesgyét és szellemi sziporkáikat más térre terelik, más forrásból merítik.

Mindazonáltal — süssék bár rám a maradiság bélyegét — bátorodom egy vicinális históriával alkalmatlankodni.

Tudvalevő, hogy a vicinális igen kedves, praktikus alkalmatosság. Megvan ama sajátsága, hogy sohasem siet, fut, rohan, mint a száműzött, amikor jónak látja megáll, amikor nem látja jónak nem áll meg. A mi vicinálisunk — és ez piros bötükkal lesz följegyezve a helyi érdekű vasutak történetében — a stréberség himes mezejére lépett, föltolta magát az elsők közé és kollégáira füttyülve, száguldott, mint a megvadult bika.

Hogy a tárgya téjék; ugy esett meg, hogy fentebb említett t. c. vicinálisunk egy kisebb állomáson megállt. Emberek leszálltak, emberek felszálltak, a mozdonyvezető is leszállt, — a mozdonyvezető nem szállt föl. A vonat, mert neki, helyesebben: a fütőjének nem tetszett, szokásos zakatolással megindult.

A vicinális érdemes vezetőjének sürgős elintézni valója volt az állomáson. Mikor visszajött, — bár forró nyár volt — úgy vélte, hogy a világ megfordult, egyszerűben sűrű, nehéz kőd telepedett a vidékre, amittől nem látja vonatját. Nagy álmétkodása csakhamar eloszlatta a ködöt, tisztán látott, oly tisztán, hogy hirtelen-

ben elborult a világ. Méltóságteljesen ballagott a h. é. v. tisztes távolban, vezetője nélkül.

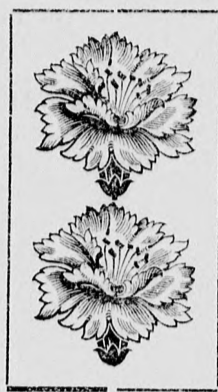
Hogy mért indította meg a fütő a vicináliszt azt a szorgos vizsgálat nem tudta kideríteni. homályos az az ügy. A fütő védekezése szerint azt hitte, hogy a mozdonyvezető ur a vonaton van már, nyilván valamelyik ismerősével diskurál, de lehetséges, hogy a fütő merő hiúságból, nagyravágyásból léptette önkényesen elő magát s a mozdonyvezetői magas méltóságával járó gyönyöröket akarta élvezni.

De térjünk vissza a mai mozdonyvezetőnkhez, aki előtt elborult a világ.

Egy pilanatig merően bámult vicinálisista után, aztán egy hatalmas lélekzétvétellel a vonat után vetette magát. Hasztalan volt minden erőlködés, a vicinális vigan haladt a maga útján, rá se hederítve az utána iramodóra.

(Eolyt. köv.)

Felelős szerkesztő: **Eder János.**
Társzerkesztő: **Holló Adolf.**
Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest, VI., Andrássy ut 2.

— A közeledő szüreti időnyre ajánlok: —

kétszeresen működő

BOBSAJTÓKAT,

öszillító szerkesztű SZÖLÖZÜZÓKAT hogy ózó-készülékkel és anélkül

borszivattyukat, amerikai gumitömlőket, bor- és mustmérőket.

szőlőszedő ollókat, szőlőtaposó zsákokat, erjesztő-tölcséreket

(kötgyököket) porcellánból, üvegből, pléből

és minden a szőlő- és pinczegazdászathoz szükséges anyagot és cikket.

Nagy képes árjegyzékem kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

4%-os

PÉNZ

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pénzintézetektől a földbirtok és ingatlan $\frac{3}{4}$ értékeig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személykített! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre *gyorsan és diszkrétan.*

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANGSAMU

Budapest, VI., Nagymező-u. 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

Osztálysorsjegyek: $\frac{1}{2}$ K 12.-, $\frac{1}{2}$ K 6.-, $\frac{1}{4}$ K 3.-, $\frac{1}{8}$ K 1.50

(Válaszbélyeg.)

Igazi urnó

arcának, kebelének, kezének alapos ápolására sohasem használjon mást, mint a világhírű 1855 év óta törv. védett

KRIEGNER-FÉLE

KRÉME DE MARGUERITET.

Ezen kiváló készítményt kiváló tulajdonságai miatt számosan utánozzák, ez okból óva intem a n. é. közönséget a silány utánozatoktól.

Kérjen mindig határozottan **KRIEGNER-féle**t

Eredeti nagy tégely. — Próbategely 1 kor.

Kriegner György

gyógyszertár a »Magyar« koronához
BUDAPEST, VIII., KALVIN-TÉR.

Diszkrét postai szétküldés!

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvény-társaság **SZOMBATHELY.**

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.

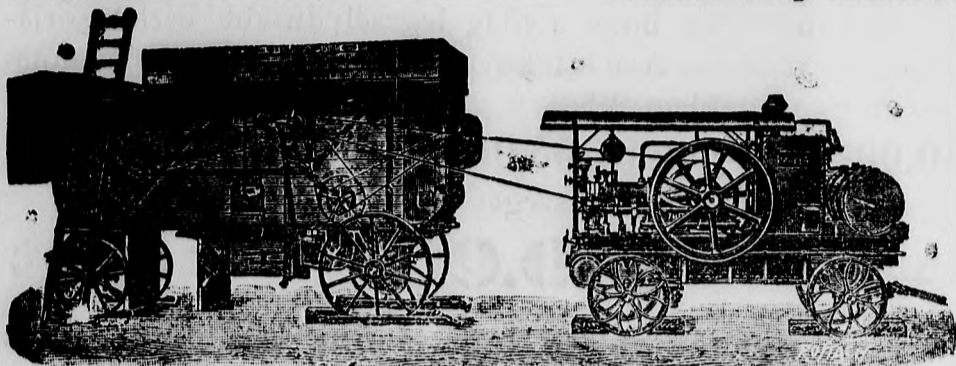
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, ^{kitűnő szerkezeti} Benzin- és szívó-gőzmotorokat ^{2-50 lóerőig.}

Benzinmotoros cséplőkészletek

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészeti: Új hengerek, minden e szakmában vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegességek: Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. víznyomású borsajtók.

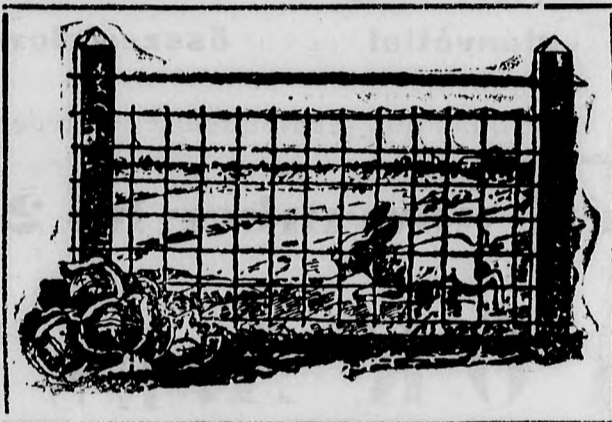
Osborne D. M. féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselőisége.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kiváratra minden szükségletre külön költségvetés.

VADKÁROK ELLEN!

Bámulatos olcsó kerítések!

Szőlőtermelők
figyelmébe!

Mezőgazdák
figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát

Mint a legolcsóbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnyei: **Olcsóság:**

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):

körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 150 méter magasságban 22, 25 és 28 mm. dróterősségűekből.

Sodronyerősség mm.: 12 14 16 18 20 22 25 28 mm.

Ár □-méterenként fillér: 40 48 56 64 72 86 100 120 fillér.

Körülbelül 3 - 5 centiméter (hosszukás) lyukbősséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyerősség mm.: 12 14 16 18 20 22 25 28 mm.

Ár □-méterenként fillér: 58 66 74 82 96 110 130 150 fillér.

Csongoróaszt. földaszt. és kezelési költségeket számított □-méterenként 1 fillért, de egy küldeményen legfeljebb 50 fillért.

Czélyszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja. felső és alsó szél pedig tuskék, tehát az átmozgást is megnehezíti. A fonat csavart szálat — mint vaskony sodronyoké — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összecusúsása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézrel meghuzva, egyszerűen a fadúcokhoz szegzendő horganyozott ketős eggekkel, a fonat szála és fűszes marad. Nagy e önye a fonat feszesége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. — Fezítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tuskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. A tuskés sodrony méterenként ára 6 fillér. **Számos e ismerő levél nál rendelkezőkre!**

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Gummis

és
halhólyag
elsőrangú orvosi
tekintélyek sze-
rint a legmegbiz-
hatóbb és feltét-
lenül ártalmatlan
óvszer urak és
hölgyek számára.
Megrendeléseket
pontosan és dis-
krétén eszközöl:
Keleti .I.
cs. és kir. szab.
orvos sebészeti
mű és kötőszert
gyáros Budapest-
ten, IV. Korona-
herceg-utca 17.
Alapított 1878

VILÁGHÍRŰ!

a „REKORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített, számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világy minden tájáról.

Első rangú képek árai:

Olaj-, aquarel- és pastel festékben fény ép után 48 cm. magys. ára 20 kor.
Legfinomabb kivitelű brom- Platin és kráterrajz 5 kor

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítünk mindenkinek teljesen ingyen, ha részünkre 5 rendelést szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD“

festészeti műintézet, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 48.

A vidéken lakó családoknak

mellőzhetetlen
a higienikus és teljesen szagtalan
csász. és kir. szabadalmazott

szobakloset,

mely mint elegáns butoradarab, bármilyen lakásban elhelyezhető.

Betegtoló kocsik

Hyg. köpcsaszék

Bidettek és irrigatorok

Mosdó- és fürdőkádak.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

GUTTMANN L.

oliset-gyár

Budapest, IV., Városház-utca 2. szám.

(Kossuth Lajos-utca sarkán.)

BRÁZAY FÉLE SÖSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MÉLLELKELVE VAN!

Jörgö János

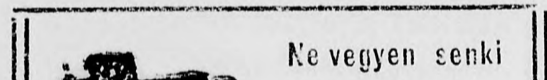
Órás: gyári raktár: Wien III. 4
Rennweg Nr. 75 B.

Levelezőlap elérendő hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olesó beásítás céljából. Az üzleti eljárás szigoruan tisztességes, részeds teljesen kizárva.

Órajavitási műhely

Mindenmü zseóra új rugó behelyezése 40 kfr.
Minden vásárolt vagy javított óráit kezességet vállalok. Kivonat a nagy árjegyzékből:
7787. sz. legolesob, legjobb strapácóra n ekel tokban 36 órai járással . . . . . fit 2.20
8139. sz. valódi ezüst páncéllánc 15 gr. „ 1.—
7858. sz. ezüst remontoir dupla fedelü „ 5.—
8989. sz. ingaóra ütömüvel, 2 súlyal „ 11.50
130 cm. magas . . . . . „ 1.20
7939. sz. jó ébresztő óra . . . . . „ 1.20
Sziveskedjék nevemre és házászámomra pontosan figyelni.

Ne vegyen senki

HANESZERT,

mig

Reményi Mihály

mű-hangszerész

egujabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről

Király-utca 44/l. sz.

Egy

jól irni és olvasni tudó fiu

tanulónak

és egy erős fiu mindenesnek könyvnyomdában azonnal felvétetik.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrabesült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is a legnagyobb nyeresényeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresény jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresény a legszerencsésebb esetben

14.459.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 500.000. 1 nyeresény 400.000, 1 a 200.000. 2 a 100.000. 1 a 90.000, 2 a 80.000. 1 a 70.000. 2 a 60.000. 1 a 50.000, 1 a 40.000. 5 a 30.000. 3 a 25.000. 8 a 20.000, 8 a 15.000. 36 a 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeresény és jutalom 14.459.000 korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerü árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy fit — 75 v. k. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1,50 v. k. 3.—
 $\frac{1}{2}$ " " " 3.— " " 6.—; $\frac{1}{1}$ " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beki. dése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 2-ig

bizalommal hozánk beküldeni

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46 a.** I. fiók: **Váczi-körut 4/a.**
II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Társa bankháza Budapest.**

Kérek részemre . . . . . I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget . . . . . korona összegben $\left\{ \begin{array}{l} \text{utánvételezni kérem} \\ \text{postautalvánnyal küldöm} \\ \text{mellékelem bankjegyekben (bélyegekben).} \end{array} \right\}$ A nem tetsző törlendő.

Füzetes cím: . . . . .

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában jutányos árban felvétetnek.